לועל ג:, ג) (עיין ביין מיים מוייטן, ד) קדושין עו: סנהדרין לו:
 ע"ש, ה) [שמות יח ע" רש"י סנהדרין לו:
 לו:], ו) עיין לעיל ב. במוס' ד"ה עד

:ו:], ו) עיין נעיר ב. בחוס' ד"ה עד זיהיו ול"ע, ו) לעיל דף ב., ה) [דברים ג], ע) [דף ג:], י) [עי' לח"מ פי"ג

מהלי שנגות ה"חן מ"ר, כ) ול"ל לעיל

לף ג:ו. ל) ווימרא דו. מ) בדפו"י לימא.

נ) עי' פי' המשניות להרמב"ם טעם לזה, ב) [ל"ל לפני ד"ה ונאמר],

ע) [ויקרא דבורא דחובא פרשה ד], פ) [במדבר יא], ל) [לקמן], ק) [ויקרא

דן, ל) ובמדבר טון, ש) ודף ת.ן, פ) שבת

עג. ע"ם ובגמ'.

תורה אור השלם

1. ששת נמים תעבד וביום השביעי תשבת נמים תעבד וביום השביעי בקריש ובקציר תשבת:
1. שינה בקריש ובקציר תשבת:
1. ראמר יי אל משה אפקה לי שנית א לוב אשר שבעים איש מוקני ישראל אשר ידית, כי הם וקני העם ושטריו הודית, בי הם וקני העם ושטריו הודית אם לא הול מועד הודית אם בקל הדבר הגדל ביות בקל עת והיה הדקבר הגדל ידית אלין וביית מים ביות שמות יים כם הודים מעליף ונשאו אתף.

בעי רב יוסף אין חרישה בשבת מהו מי

אמרי׳ אכיון דקא מודו בכולהו מלתא כבימול

מקצת וְקִיוֹם מקצת דמִי או דלמא כיון דקא

עקריין ליה לחרישה כל עיקר כעקירת גוף דמי ת"ש יש גדה בתורה אבל הבא על שומרת

יום כנגד יום פמור ואמאי הא עקריין לשומרת

יום כנגד יום כל עיקר אמר לך רב יוםף שומרת יום דקאמרין כדשנין ת"ש יש שבת בתורה אבל המוציא מרה"י לרה"ר פמור

ואמאי הא עקריין להוצאה כל עיקר התם נמי

כדשנין ת"ש יש עבודת כוכבים בתורה אבל

המשתחוה פטור ואמאי והא עקריין להשתחויה כל עיקר אמרי השתחויה נמי כרשנין בעי ר' זירא אין שבת בשביעית מהו במאי מעו

בהדין קרא בחריש ובקציר תשבות בזמן

דאיכא חרישה איכא שבת ובזמן דליכא

חרישה ליכא שבת מי אמרינן כיון דמקיימין לה בשאר שני שבוע כביטול מקצת וקיום

מקצת דמי או דלמא כיון דקא עקריין ליה

בשביעית כעקירת הגוף דמי אמר רבינא ת"ש

ביא שנתנבא לעקור דבר מדברי תורהחייב לביטול מקצת ולקיום מקצת רבי שמעון

אומר יפטור ובעבודת כוכבים יאפילו אמר

היום עובדה ולמחר במלה חייב שמע מינה

אין שבת בשביעית כביטול מקצת וקיום

מקצת דמי שמע מינה: מתני' סיהורו ב"ד

וידע אחד מהן שמעו ואמר להן מועין אתם

או שלא היה מופלא של ב"ר שם או שהיה

אחד מהן גר או ממזר או נתין או זקן ישלא

ראוי לבנים ה"ז פטור שנאמ' כאן עדה ונאמר

להלן עדה ימה עדה האמורה להלן כולן

ראוין להוראה אף עדה האמורה כאן עד שיהיו כולן ראוין להוראה: גבו' או שלא היה מופלא של ב"ד שם מנלן אמר רב ששת וכן

תנא דבי רבי ישמעאל מפני מה אמרו הורו

בָדבר שָהצדוקין מוִדין בו פמורין מפני שהיה

להם ללמוד ולא למדו לא היה מופלא של

ב"ד שם נמי פטורין מפני שהיה להם ללמוד

בעי רב יוסף אין חרישה בשבת מהו. הכא לא מבעיא ליה לרב יוסף בציר וכי יוסף יויף וורישט בטבע מטור ההכון כון מפשיתן כיים כול בייסף בבר שאין הלדוקין מודין כלל אלא בבטול מקלת וקיום מקלת קא מבעיא ליה: מי אמריט כיון דקא מודו. ב"ד בכולהו שאר מלאכות דשבת דאסירי כבטול מהלת והיום מהלת דמי וחייבין: (וכלהו) כדשנין. לעיל [ע"א] דלא הוי עקירת כל הגוף דשומרת יום:

(וכולה) כדשנין. דמושיט וזורק שרי דלח הוי עקירת כל הגוף: (וכולה) כדשנין. דהשתחואה שלא כדרכה שריא: נחריש ובקליר סשבות. דמשמע בזמן דאיכא חרישה דהיינו בשאר שני שבוע תשבות איכא שבת: בומן דליכא חרישה. דהיי בשביעית ליכא שבת: נכיא שהסנבא. כגון שתחלתו נביא של אמת ולבסוף נביא השקר שהמנבא לעקור דבר מדברי תורה חייב ודברי הכל בחנק: לקיים מקצם ולבטל מקצם. דשאר מצות ר"ש פוטר וה״ה לרבון: ובעבודת כוכבים אפי׳ אמר לד היום עובדה ולמחר בעלה. דהיינו קיום מקלת ובטול מקלת דעבודת כוכבים חייב דרחמנא אמר להדיחך מן הדרך © אפי׳ מקצמ דרך ובעבודת כוכבי׳ הוא דכתיב וכי קחני חייב כגון לרבנן בסקילה ולר״ש בחנק והכי מתרץ ליה רב מסדא בפ׳ אלו הן הנחנקין (סנהדרין דף ל.). והיום עובדה ולמחר בטלה כאין שבת בשביעית דמי וקרי להו ביטול מקלת בשביעית דמי וקרי וקיום מקלת ש"מ: בותבר' ואמר להם טועים אתם. לא הוי הוראה מעליא ופטור דבעינן עד שיורו כולן כדאמר לעיל שי ? או שלא היה מופלא של ב"ד שם. לע"ג דלא הוה מסנהדרין עלתן דאילו אע"ג דלא הוה מסנהדרין עלתן דאילו הרי מסנהדרין עלתן אפ" [אס] קטן שבכולן לא היה שם לא הויא הוראה מעליא כדאמר ¹⁰ לקמן מאם כל עדה ³ אימא לכולה סנהדרי הויא הוראה אימא לא אוא הוראה ואי לא לא ואיכא למימר נצטרך אחד מהן לכאת לדרך ומינו אחר במקומו א"נ זקן " (או) שאין לו בנים היה לכך נחמנה אחר בסנהדרין: או זהן שאין ראוי לבנים. ⁰ וקשיא לי מפני מה אין ראוי להורחה: ונחמר להלן עדה. ושפטו העדה והלילו העדה (במדבר לה) דהיינו סנהדרין כדתנן בפ"ק דסנהדרין (ד׳ ב.): ^{a)} נאמר כאן עדה. דכתיב (ויקרא ד) אם כל עדת ישראל ישגו: (ושפטו את העדה) מה להלן ראויין להוראה כו': בב" והמם מנ"ל. דכולהו דהויין ראויין להוראה: אמר רב חסדא. גמר ממשה דמשה אוקי סנהדרין דהוו כולן ראויין להוראה דכתי׳ והתיצבו שם עמך עמך בדומין לך דליהוי (הם) כולן ראויין להוראה ה"נ בעינן דסנהדרי דעלמא ליהוו ראויין להוראה והואיל

ומלינו דעדה האמורה כאן כולן ראויין

ולא למדו: נאמר שם עדה ונאמר כאן עדה עד שיהו כולן ראוין להוראה: והתם מנלן יד אמר רב חסדא אמר קרא ¹והתיצבו שם עמך עמך בדומין לך ואימא עמך לשכינה אלא אמר ר"נ בר יצחק אמר קרא ס¹ונשאו אתך אתך בדומין לך: מתני יהורו ב"ד שוגגין ועשו כל הקהל שוגגין מביאין פר ימזירין ועשו שוגגין מביאין כשבה ושעירה פשוגגין ועשו מזירין הרי אלו פמורין: גמו שוגגין ועשו מזירין הרי אלו פמורין הא שוגג דומיא דמזיד חייב והיכי דמי ישהורו בית דין שחלב מותר ונתחלף לו בשומן הרי אלו לימא תפשום הא ידבעי רמי בר חמא אמר לך משום דתנא רישא מזירין ועשו שוגגין תנא סיפא שוגגין ועשו מזירין: מתני הורו ב"ד ועשו כל הקהל או רובן על פיהן מביאין פר ובעבודת כוכבים מביאין פר ושעיר ושעיר ביי "ד" ועשו כל הקהל או רובן על פיהן מביאין פר ובעבודת כוכבים מביאין פר ושעיר ביי "ד" ועשו מזירין מדיר מביי מביאין פר ובעבודת כוכבים מביאין פר ובעבודת בוכבים מביאין פר ושעיר ביי "ד" ועשו מודיין מדיר מביי וועשו שוגגין ברוכבים מביאין פר ובעבודת בוכבים מביאין פר ובעבודת ביי "ד" ביי מדיר ביי מיידים ביידים בי דברי ר"מ ר' יהודה אומר יי"ב שבטים מביאין י"ב פרים בובעבודת כוכבים מביאין י"ב פרים ושנים עשר שעירים ≦ות. היה במנין דא"כ אפי קטן שבהם נמי כדאמריי לעיל שיהיו כולן בהוראה. וקשה דהא אמותב לעיל, (נ"ל דצ'יכין לומר דלפני החו" לא היה כחוב לעיל הא דמסיק ואלא מאי כל עדה דקאמר הממנא כי ע" לקמן ברש"י דף (ה") (ו") ע"א) ובמ"כ מוסיף נמי אם אמר אי אמי יודע רכמאן דלימי דמיא: אחד שהן גר או ששור. בירושלמי שעברו ומנוהו. דמי שאין ראוי להוראה נעשה כאבן:

רגו! בעי רב יוסף אין חרישה כו'. רישא דאבות מלאכות דפ' כלל גדול ⁰נקט אבל תרישה לדוקין מודין כה ולרב יוסף נמי צעי דבר שאין מודין כו כדלקמן אמר לך רב יוסף כו' משמע דסבר כשמואל: ש"בו אין שבת בשביעית כו'. משמע דאין לדוקין מודין בהאי דרשא אע"ג דלעיל דרשי ליה יהיה לה לשומרת (יבס) ניוס]: או שלא היה מופלא שבב"ד שם. פרש"י ולא

אר וותן ס"א ר נמן מאה "שבירושלים מאה איש והדור לעבור ועש זה בהיש היינו הך לא מהיי איש שבירושלים מאה איש והדור לעבור ועש זה ביק וויים איש מו א

להוראה שמעינן מינה נמי דהיינו סנהדרי גדולה דתניא במ"כ ש עדת ישראל עדה המיוחדת לכל ישראל ואיזו זו סנהדרי גדולה: ואימא עמך משום עדה המיוחדת לכל ישראל ואיזו זו סנהדרי גדולה: ואימא עדים המחודות לכבי של חברות רויון ווי סנהאריי גדונה). הייתה עתן משום שדינה. דלגופיה הוא דאתא כלומר שיהו עומדין עמך ולא יכנסו לפני ולפנים במקום שכינה דסלקא דעתא אמינא והואיל דכתב © אספה לי דיכנסו

במקום שכינה קמ"ל. [ל"א] עמך משום שכינה כלות׳ ברור לדיקים גמורים שאני רולה להשרות שכינה עליהם: אפך בדומין לך. שיהיו ראויין להוראה: בדתבי' הורו ב"ד שוגגין ועשו הקהל שוגגין. על פיהם ב"ד מביחין פר רבי מאיר כדאית ליה ור׳ יהודה כדאית ליה ור"ש כדאים ליה ל) דהוי הוראה מעליא: הורו ב"ד מזידין ועשו הקהל שוגגין. לא הוי הוראה מעליא דאם כל עדת ישראל ישגו כמיב © דבעינן שוגגין בב"ד והכא הוה ליה שגגת מעשה בלא הוראה ומביאין כל אחד מן הקהל כשבה או שעירה דכיחיד דמו: הורו ב"ד שוגגיו ועשו הקהל מזידים פטורים. דמזיד לאו בר קרבן הוא: גבו טעמא דשוגגין ועשו מוידים דפטורין. דמזיד לאו בר קרבן הוא לא לבור ולא יחיד הא שוגג לומיא דמזיד דלא הוי ממש תולה בב"ד הוי שוגג תולה בעלמו וחייב בשגגת מעשה קרינא ביה: כגון שהורו ב"ד שחלב מוחר. שעל הקרב ולא שעל הכליות דלא היי עוקר כל הגוף: ונסחלף **תלב בשומן ואכלו.** דחייב דתולה בעלמו הוא. והאי דקרי ליה דומיא דמזיד משום דכי היכי דמזיד לאו תולה בב״ד הוא האי שוגג נמי לאו חולה בב"ד הוא. ותפשוט הא דבעי רמי בר חמא (לעיל דף ב.): אמר לך. רמי בר חמא האי דקתני ש ועשו מזידים לאו למידק מינה קא אתי אלא איידי דמנא מזידין ועשו שוגגין מנא אלא איידי דמנא מזידין ועשו שוגגין מנא

נמי שוגגין ועשו מזידים וכדי נסבה ולא דייקי מינה כלום ובעיא דידי מהא ליכא

למשמע מינה: בותבר' הורו ב"ד ועשו

כל הקהל או רובן על פיהן מביאין פר. (כגון) ב"ד ולא לבור: בעבודת כוכבים

ב״ד מביאין פר ושעי׳ דברי ר״מ. דבעבוד׳

כוכבים בהוראה פר ושעיר מייתי דכתי׳

בפ׳ שלח לך אנשים לי וכי תשגו ולא תעשו

לם כל המצות האלה דהיינו בעבודת מוכנים כדאמר לקמן בפרק הורה כהן משיח ^ש אזו היא מצוה ששקולה כנגד כל

המלות הוי אומר זה עבוד' כוכבי' וכתיב (במדבר טו) ועשו כל העדה פר בן בקר

למולה לריח ניחוח לה' ומנחתו ונסכו מחד לעולה לריח ניחוח לה' ומנחתו ונסכו כמשפט ושעיר עזים אחד למטאת: רבי יהודה אומר י"ב שבטים מביאין י"ב

וקסבר לבור מביאין פר ולא בית דין:

רבי

פרים. דכל שבט ושבט אקרי

מוסף רש"י

וגשאו אתך. בסנהדראום שחילק לו יתרו לשפוט את העם, דאין כאן משום שכינה, דכתיב והקל מעליך ונשלו אתך, ולא מן ונשאו אתך במשא העם (במדבר יא) יליף, דההוא בשבעים זקנים שהלכו עמו לאהל מועד כמיב, ומשום שכינה (פנהדרין d: וכעי"ז קדושין עו:)**.**

תוספות הרא"ש

תוספות הרא"ש בעי רב יוסף אין איסור חרישה בשבת מהו כדי, [איאית] היפוק ליה בשבת מהו כד. [איאית] היפוק ליהים בדרים שבדרן ובייתוס שבשלה להבל היים ובקציר הא שמשלה להפל היין חייבין עד משמחל האבר אין חייבין עד משמח בו. רברייתא דמייתי רב ששת מהו אמרו הורו בדב' שהצדוקים מודים בו פטורים כד. לא שמיע מה אמרו הורו בדב' שהצדוקים מדלא כתיב מחריש ומקציר ליה לרב יוסף. ההמרשים צדוקים מדלא כתיב מחריש ומקציר שבות ביותים מדראים בחריש ובקציר האים וביותי הבות אים החה ביותיה האשמים: והא קא בחריש ומלבור יום החמה וביותי הגשמים: והא קא בחריש ומלבור דשומה ומלבור שום לבורי וחיים לבורי וחיים לבוריות המשמים: והא קא בחריש ומלבור שום מנגד יום לבורי וחיים לבוריות המשמים: והא קא כנגד יום לבוריות הלאסוטר של שבת מארם הלאסוטר של שבת מלבוריות מלבורים מלבוריות מלבורים מל מלמד ששני משכבות יש באשה וכיון דשלא כדרכה כתיב בהדיא הוי מילתא באנפי נפשיה כמו חרישה וקצירה. וכי אמרו דשלא מקצת וקיים מקצת (הוי) [ואי]

משום איטור שלא כדרכה דאיכא קרא באופי נפשיה מוקמי לה בנמר ביאה: בעי ר' זירא אח"ל אין חרישה נשכת דכעוקר כל הגוף דמי ופטורין אמרו אין חרישה וקצירה 0 בשכת בשביעית מהו: הורו ב"ד ויידע אחד מהם שטעו ואמר להם טועים אתם כ"ד והיד ואחד מהם שטעו ואמר להם טועים אתם כ"ד והיד ואחד מהם שטעו ואמר להם טועים אתם היד ופרד ביד ואחד מהם שטעו ואמר להם מועם אע"ב שאין ניאה להם טעמו זיל דלא הוי הוראה מעליל ואמאי מוקף משמת להם טעמו שאמר להם טועים אתם הצמר להם מעם אע"ב שאין ניאה להם טעמו אירנער לא הור הוראה והורא מי אירנע אמי אוייקן במיישוד ואמר לא הזה הוראה אירנע להל שומע בעל באו בול נתן להם עד מתי יעיינו בדברי היחיד ועוד דלעיל משמע למאן דלית ליה דרי נתן הויא הוראה אע"ג עד שיורו כולם דאיזה גבול נתן להם עד מתי יעיינו בדברי היחיד ועוד דלעיל משמע למאן דלית ליה דרי נתן הויא הוראה אע"ג דלא השור בלולה מהדרי הויא הוראה וואלון בתר ורבא אע"ג דמעוטא פליגי עלייהו הלכך נראה פרשיי "דל השע"ד מורים" ביד מיתיר היינו כשעשה הקהל ע"ב הוראתם האלו לא מסכו על הוראתם (ולא) ואלא) שוגנין ועשו מזידין פטורין ואפי לה אש הנורין ציך דומיא דמוידין בנון דומי אד המורים בשומן המורל ע"ב הוראתם האלו לא מסכו על הוראתם (ולא) ואלא) והריא דומיא המורין לאל לתלו בב"ד המיד לא הורו ב"ד הוו אכלי ליה חיבין להביא פר העלם כאילו ידעי שהיה הוה אכלי ליה הויבין להביא פר העלם כאילו ידעי שהיה הוה אכלי ליה הורא ב"ד ומששום בעיא דרמי בר חמא דכי הימיר תולה בב"ד ומשור:

לג א מיי פי״ד מהלי שגגות הלי ב סמג לאוין ריז: לד ב ג מיי' פ״ט מהל' יסודי התורה הלכה א והלכה ג ד

סמג לאוין שסד: ה ד מיי' שם הל' ה: קה ד נויי שט של ש.

לו ה ו מיי פייג מהלי שגגות

הלי א סמג עשין ריו:

לו ז מיי פייצ שם הלכה א והלכה

ב סמג שם: לח ח ט מיי שם פרק י"ג הל' ו סמג שם: לט י כ מייי שם פרק י"ב הלכה

רבינו חננאל

דבינו הננאל דשתי הוריות נינהו לא מצטרפי וכל חד באפי נפשה קיימא וליכא פר אלא כל חד מייתי האדי חלב היא מצטרף (אתייל הטאתו או דלמא כיון דאדי שעל הקיבה. ס"א על הקרב [ומיעוט בחלב שעיג דקון] פיי שעל הקיבה עיג דקון] פיי הורו שחלב שעל גבי הדקון שעל הורו שחלב שעל גבי הדקון מותר. מהו הכא ודאי כיון מצטרפי פיי דקא ל) טעו בהאי דמתרי קראי קא אוו לא המכסה את הקרב וגני (והכי קאמר) (ותניא בספרא) אשר על הקרב. ר' (שמעון) (שטעאל) קאמו) (וחביא בספוא) אפו על הקרב. ר' (שמעון) [ישמעאל] אומר להביא חלב שעל הקיבה ר' עקיבא אומר להביא חלב מיעוט אחר מהו מי מצטרף ההוא מיעוט קמא בהדי מיעוט בתרא ומייתי קרבן אי לא כיון דהוה להו ידיעה במצעי לא מצטרפי או דלמא כיון דחד (בידיע׳) [ב״ד] כו׳. ומיבעיא לן נמי היכא דהורו ב״ד שחלב (בידיני) בני. ומיבנית קן (בידיני) בנים דיכע דהורו ביד שחלב מתר מתר ותחור רצשון שחלב מתר אותו ביד (ביד שלב מעוט אחר ביד (ביד שחלב מתר ורצש מה ביד מיד ביד מידיני אל אליבא דרבי מאיר באר ביד מיית ומשאו לא הוצים לא היב אייני מאיר ביד מיית ומשאו כי חבשה הלי לביד ביד בעים בהו הא מאי ומייתו פר עשיין מיית. מאי צבור דבעשה חלי לדף, ג ע"ב) או דלמא והואה בדה מא מאי ומייתו פר עשיין בהו ממנה. וכין דלא אפשר לא דהוא ביד בעים ביד למא והואה בהו מייתו בור ומלקא בחיקו: שהי יותו מאה יותו מאה יית יותו מאה ייתו מאה שבירושלים מאה איי וותון מיא הייבין שבירושלים מאה אה ייתו ביד שבירושלים מאה איש והורו לעב